

Automaattiset ratkaisumenettelyt Verohallinnossa

Verohallinnon TiHL-dokumentaatiopaketti

Tuoteomistaja Olli Sierla

Tuotehallintayksikkö, Verohallinto

Tiedonhallintalautakunnan webinaari

16.5.2023

Sisältö

- Taustaa: Verohallinnon tietojärjestelmä uudistus
- Verohallinnon suunnittelema TiHL-dokumentaatiopaketti
 - 28 a § Tehtäväjaon ja käsittelysääntöjen dokumentointi
 - 28 b § Laadun varmistaminen
 - 28 c § Laadunvalvonta
 - 28 d § Käyttöönottopäätökset
- Verohallinnon automaatiopäätösprojektin aikataulu

Verohallinnon tietojärjestelmä uudistus

- Vuonna 2013 verotusta tehtiin noin 70 eri ohjelmistolla, joista osa on yli 20 vuotta vanhoja
- Vanhat verolajikohtaiset järjestelmät korvattiin valmisohjelmistolla
- Ohjelmiston toimitti amerikkalainen ohjelmistoyritys Fast Enterprises, jonka yhteistyökumppanina toimii Nortal Oy
 - Fast/Nortal-konsortio vastaa edelleen järjestelmän ylläpidosta ja jatkokehityksestä
- GenTax (ja sen asiakaskäyttöliittymä OmaVero) on yksi maailman yleisimmin käytetyistä verotuksen valmisohjelmistoista
- Ohjelmiston käyttöönotto toteutettiin vaiheittain vuosina 2015–2020
 - Tullilta siirtyneet auto ja valmisteverot 2020-2023

Verohallinnon lähtötilanne suhteessa TiHL-vaatimukseen

- Tällä hetkellä kaikki operatiivinen verotus hoidetaan GenTaxilla
- Kaikki automaattiset ratkaisumenettelyt on toteutettu GenTaxiin
- GenTax-kehitystä hallitaan toimittajan tarjoamalla toiminnanohjausjärjestelmällä (FCR). FCR:stä löytyy mm.
 - Verohallinnon tuottamaa vaatimusmäärittelydokumentaatiota (lisäksi linkkejä sääntö-exceleihin)
 - Testausdokumentaatio
 - Koodin versiot
 - Virhe-tiketit ja niiden käsittelyhistoria
- Verohallinnolla on siis melko hyvät lähtökohdat lähteä toteuttamaan tiedonhallintalain edellyttämiä toimia automaattisten ratkaisumenettelyiden käyttöönottoa varten

Verohallinnon TiHL-dokumentaatiopaketti

- Kartoitimme aluksi kaikki automaattiset ratkaisumenettelyt yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa
 - Menettelyitä tunnistettiin noin 90 kpl.
- Jokaisesta ratkaisumenettelystä tehdään oma käyttöönottopäätös, jonka liitteenä on
 - Tehtävänjaon ja käsittelysääntöjen dokumentaatio
 - Laadunvarmistuksen ja -valvonnan dokumentaatio
- Verohallinnossa keskitetty projekti tuottaa dokumenteista mallipohjat, joiden pohjalta eri verotuksen osa-alueista vastaavat tuote-tiimit voivat tuottaa tarvittavat dokumentit per ratkaisumenettely
 - Projekti koordinoi työn etenemistä, jakaa tietoa ja tukee tuote-tiimejä ongelmatilanteissa

TiHL 28 a § Tehtäväjaon ja käsittelysääntöjen dokumentointi

- Laadittu verotuksen eri päätöstyypeille mallipohjia (ns. ylätasen käsittelysäännöt), joissa on yhtenäinen rakenne:
 - Vastuussa olevien henkilöiden tehtävänjako
 - Säädösperusta
 - Asian ratkaisemiseen tarvittavat tiedot, tietolähteet ja tietojen hankintaan liittyvät menettelyt
 - Kuvaus ratkaisumenettelyn vaiheista
 - Käsittelysäännöt
 - Käsittelysääntöjen syrjimättömyys
 - Asian selvittäminen ja asianosaisen kuuleminen automaattisesti tai perusteet kuulematta jättämiselle
 - Ratkaisun perusteleminen tai miksi ratkaisu voidaan jättää perustelematta
 - Tietoturvallisuustoimenpiteitä koskevien vaatimusten toteuttaminen
 - Säilytysaika
- Mallipohjat toimivat runkona dokumentin laadinnassa. Yksittäisestä ratkaisumenettelystä vastaava tiimi muokkaa ja tuottaa sisältöä siten, että se vastaa kyseistä ratkaisumenettelyä
- Varsinaiset käsittelysäännöt on tallennettu erillisiin dokumentteihin (kuten excel-tiedostoihin)
 - Käsittelysäännöt on laadittu jo aiemmin osana verolajin toteutusta Verohallinnon tietojärjestelmään GenTaxiin

Esimerkki käsittelysäännöstä

Rule ID	Rule Title	Päätös/ Decision	Käsittelysääntö/Rule in Finnish
CIT.RLM.005	Elinkeinotoiminnan tappio (verovuosi 2019 ja aiemmat)	R4b	<p>Elinkeinotoiminnan tappio on tilikauden veroilmoituksella ilmoitettu elinkeinotoiminnan tappio lisättynä tai vähennettynä verotarkastuksen muutoksella.</p> <p>Mikäli verovuoden aikana päättyy enemmän kuin yksi tilikausi, eri veroilmoituksilla ilmoitetut tulokset/tappiot tulee pystyä yhdistämään laskennassa. Verovuodelle lasketaan ainoastaan yksi elinkeinotoiminnan tulos tai tappio.</p> <p>Jos tilikausien yhteenlasketut tulokset vähennettynä tilikausien yhteenlasketuilla tappioilla on negatiivinen, yhteisölle vahvistetaan elinkeinotoiminnan tappio.</p>

TiHL 28 b § Laadun varmistaminen

- Verohallinnon testaustukitiimi tuotti yleisen kuvauksen GenTax-muutosten testauksesta
 - Testaus hallinnoidaan FCR:ssä:
 - Vaatimukset kirjataan vaatimus-iteemiin
 - Vaatimukseen liittyen kirjataan kehitys-iteemit kehittäjille
 - Jokaiseen vaatimus-iteemiin liittyy testiryhmä, johon liittyy testiskenaarioita, joilla varmistetaan järjestelmän toiminta vaatimusten mukaisesti
 - Muutosta ei viedä tuotantoon, ennen kuin jokainen skenaario on testattu hyväksytysti
- Jokaisen automaattisen ratkaisumenettelyn dokumentaatioon linkataan yleiskuvaus ja lisäksi kirjataan sen toimivuuden varmentaneet testiryhmät

TiHL 28 c § Laadunvalvonta ja virhetilanteiden käsittely

- Verohallinnon laadunvalvonnan päämenetelmä on automaatiotestaus
 - Testiautomaatiossa ihmisen sijaan testin suorittaa testirobotti, eli testiautomaation käyttöön määritelty työasema.
 - Testin alkuperäisen toteuttamisen jälkeen samaa testiä pystytään toistamaan jatkuvasti
 - Jatkuvasti testiympäristössä ajettavat testit tunnistavat mahdolliset automaattisiin ratkaisumenetelmiin muista järjestelmään tehtävistä muutoksista aiheutuneet ei-toivotut muutokset
 - Keyword-pohjainen testiautomaatoratkaisu perustuu Robot Frameworkiin
- Myös automaatiotestauksesta on luotu yleiskuvaus testaustukitiimin toimesta
- Jokaisen ratkaisumenettelyn osalta dokumentaatioon kirjataan sen laadunvalvonnan toteuttavat automaatiotestiryhmät

TiHL 28 c § Laadunvalvonta ja virhetilanteiden käsittely

- Testauksesta ja automaatiotestauksesta huolimatta joitakin virheitä kuitenkin havaitaan järjestelmässä
- Kun virrehavainnosta saadaan tieto, se verifioidaan ja siitä kirjataan tiketti FCR:ään (jossa tiedot säilötään)
- Virrehavainto priorisoidaan käsittelyyn sen vakavuuden perusteella
- Myös virhetilanteiden käsittelyprosessista on tehty yleiskuvaus, joka on osa laadunvalvonnan yleisdokumentaatiota

TiHL 28 d § Päätös käyttöönotosta

- Laadittu mallipohja, jossa tuodaan ilmi käyttöönoton edellytykset ja soveltuva säädöspohja:
 - Yksilöintitiedot
 - Käyttöönottopäätös
 - Perustelut
 - hallintolaissa säädetyt edellytykset
 - tiedonhallintalaissa säädetyt edellytykset
 - tietosuojasäätely
 - muu lainsäädäntö
 - Luettelo päätöksen perusteena olevista asiakirjoista
 - Säilytysaika

Aikataulu

- Verohallinnon tavoitteena on automatisoida tietyissä verolajeissa uusia ratkaisumenettelyjä; käyttöönotto näillä on marraskuu 2023
 - Koska kyse on uusista automatisoinneista, Verohallinto tulee julkaisemaan näistä tiedonhallintalain edellyttämän käyttöönottopäätöksen marraskuussa 2023
 - Myös muut tiedonhallintalain edellyttämät dokumentaatiot tuotetaan käyttöönottoon mennessä
- Muiden verolajien automaattisten ratkaisumenettelyjen kohdalla käyttöönottopäätöksiä tullaan julkaisemaan loppuvuodesta 2023 ja loput vuoden 2024 aikana, kuitenkin viimeistään lokakuussa 2024

Kiitos mielenkiinnostanne!

Kysymyksiä?